

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZJONYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.
Vidéken: félévre 8 kor., negyedévre 4 kor. — fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ:

Dr. BOROSS LAJOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Az O. M. K. E. gyűlése.

Debreczen, június 11.

Jelentőségteljes és a jövőre nézve nagy horderejű társadalmi létesítmény alapkövét tesz le holnap városunk falai között kereskedőink, midőn elsőkül a vidéken megalakítják az O. M. K. E. egyik vidéki központját; az újságírói hivatásból folyólag, akik szemlélődve kísérjük figyelmünkkel a társadalmi fejlődés jelenségeit, csak örömmel jegyeztük fel mindazokat az eseményeket, melyek elég sivar gazdasági életünkben egyik-másik gazdasági tényezőről a tényleges létezés tanúságait szolgáltatják; kétszeres örömmel tesszük azt ez esetben, mikor e jelentős kereskedelmi multtal bíró városban, a modern magyar kereskedelem tartja a maga társulatának zászlóbontását; e város egész multja össze van forrva a hazai kereskedelem fejlődésével és történetével; a mi vásáraink nagy multja, a mi egykori Kalmár-, most Kereskedő-Társulatunk annalesei még kellőleg kiaknázatlan kincses bányái a tiszántuli magyarság, a kapcsolt részek és Erdély kereskedelme történetének; és hogy e kereskedelem folytatásában nem csak görögök, örmények, zsidók és szászok munkáltak közre a mult századok viharos éveiben és szenvedésekkel teljes idején, hanem tőzsgyökeres magyarok is, és pedig tulnyomó részben a törzslakosság, arra elég lesz hivatkoznom a Kalmár-Társaság érdemes történetírójának: dr. Szántónak s a városi mult fáradhatatlan kutatója: Zoltainak időnként megjelent értékes közleményeire; a multból átfolyó jelen, a hatalmas fejlődési folyamat, amelyen keresztül mentünk, sokat változtatott ugyan e képen, de ma is áll, hogy az állatkereskedelem tisztán a polgárság kezén van, egyéb árukban pedig pl. a Szabó-, Csanak-, Rickl-, Kardos-, Gaszner-, Kontsek-féle stb. üzletek egy századot meghaladó multa tekinthetnek vissza, ide származott s itt meggyökerese-

dett törzs-polgárcsaládok hagyományában.

Ezen előzményekkel tartozunk a multnak, ha a jelent ismerni akarjuk; s ebből a multból állapítjuk meg, hogy itt a kereskedő osztály fejlődése egy jelentőségű volt más társadalmi osztályoknak, a közületnek, az összeségnek fejlődésével; és teljesen méltanyoljuk azt a dogmát, amelyet az O. M. K. E. nagygyűlésén az ünnep egyik szónoka, a mi kereskedő osztályunk kiválóan tisztelt vezér alakja: Szabó Kálmán hangoztatott, hogy tudniillik a külön kereskedelmi érdekek ápolásának határát az egyéb társadalmi osztályok érdekköre szabja meg s hogy tehát e fejlődés a más gazdasági és társadalmi osztályok rovására nem mehet.

A kereskedelem mindenkor és mindenütt kiváltságokat és külön jogállást élvez; a forgalom elevenése nem türtte és nem türi a formalizmus békóit, a lebonyolításnak könnyedsége kedvéért ősi időkől kezdve mellőzték az életben azokat a formákat, amelyek a czivil jogi szerződésekben szokásosak, czél-szerűek, sőt szűkegesekek, mert hisz helyettesítette e formákat az életben a bizalom, a bona fides, a kereskedelmi életnek ez a drága és értékes alapfeltétele.

Ez azonban kétélű dolog; egyenértékű felek között a legalkalmasabb kiegyenlítő; ott azonban, ahol a szerződő felek egyike akár elmaradt nevelésénél, akár hiányosabb teljesítési képességénél, akár gazdaságilag gyengébb egyéniségénél fogva inferioritásban van: akasztófa a bizalom, a jóhiszem a gyengébb félre.

Majd érthetőbben szólok! Gépet vesz a paraszt, a kis gazda, a „pesti urtól“; czégeket, gyárat nem ismer, különböztetni nem tud; a vételi szerződést aláírta, meg egy csomó váltót; a gép rossz; nem hogy keresni tudna vele, hanem még a maga termését is mással kell kicsépeletni; megindul a hosszu, ő rá felettebb terhes per; a

váltó lejár, azt már nem is az eladó gépgyár perli, hanem a „jóhiszemű harmadik szerző“, — az elfogadó aláírását magáénak ismeri el; fizetni kell; a gép talán meg van, de a gazda a tönkremenés útján.

Más! Jó tavasz van, jó termés ígérkezik; úgy gondolja a gazda, a legelőn kinyaral egy pár tinó, a tarlót megjárja majd, őszi vásárra pénze lesz abból is; veszen egy kis előleget a gabonára; aláírt valamit, meg egy váltót; megromlott a vetés időközben, a tinónak sincs ára; de neki „teljesíteni“ kell; vagy szállítani kell a búzát a tavaszon megállapított áron és mennyiségben vagy fizetni a különbözetet; mindennek felett pedig állani a váltóeljárás gyors és ellenmondást nem ismerő lefolytatását; nem csak egy gazda, egész faluk tönkre mennek; emlékeztetek a pár év előtti torontáli gabona perekre.

Más eset! — jogi komplikációk nélkül; bejön a falusi módos gazda a városba; az anyjuk meglátja a fényes boltot — „partii áruk“; az árak olcsók; a kiszolgáló előzékeny; ez is kell, az is kell; itt veszik meg; azt ők persze nem tudják, hogy itt rongyos pamut- és juta-árut varrnak a nyakukba, a szomszédba meg becsületes len és kender holmit kapnának; de hisz mindenki nem végezhet technológiát és nem tanulhat áruismét.

Nem folytatom, az életet ismerjük mindnyájan, akik benne élünk.

A keletkezében levő egyesületnek az lehet és a szociál politika szempontjából kell, hogy az legyen a célja, hogy a kereskedő osztály létérdekeit, a koordinált más gazdasági tényezők érdek- és jogcsorbitása nélkül munkálja; legközelebbi és legaktuálisabb lesz ezek között a kereskedelmi élet tisztaságának társadalmi munkája; a tisztességtelen verseny üldözése; a kereskedelmi ismeretek népszerűsítése, a szakoktatás gyakorlatiabbá tétele; hitel információk kérdésének rendszeres szolgálata; csődjogunk és eljárásunk reformja; a jogi szak-

Csipkefüggönyök tisztítását

kifogástalanul teljesíti

HRABÉCZY ANTAL

ruhafestő és vegytisztító intézete
DEBRECZEN, Széchenyi-
utca 42-ik szám.

oktatásban a gazdaság és kereskedelem jogi elemek intensívebbk utóválasza; s ezekkel egyidejűleg előmunkálása már most és azonnal az önálló vámterület czéltudatos, erélyes és mielőbbi megvalósításának; ha ez a gondolat és ennek állandó tudata és erélyes ápolása a programban nincs, az egész egyesülés egy fakóvát sem ér; csak ez a gondolat lehet és ennek kell lenni annak a ma talán még kőllőleg ki nem ázott alapnak, amelyen kereskedőink ezen erkölcsi testülete megáll s melytől létjoga függ.

Ha még az egyleti lét eme tisztán dologi kérdései után a személyi kérdésekre is kitérőt veszünk, üdvözljük Sándor Pál urat és az ő lelkes munkatársait, jó irányu, hazafias törekvéseikhez erőt és kitartást kívánunk; az elnök ur eddigi tevékenységét ismerve, mellette kívánatosnak tartjuk a higgadt elemek érvényesülését; mert egyoldalú törekvések tulzásaiktól nem csak a kereskedő osztály helyzetének alapos javulását nem várhatjuk ebben a sok oldalról szipolyozott országban, de sőt egyenesen végzeteseknek kellene jelezniük az ország szempontjából merkantilista tulzások érvényesülését.

Gaszner Géza.

Szellemidézés.

— június 11.

Divatos játék ez napjainkban. Két, három, nyolcz-tíz tagból álló társaság jön össze. Egy nagy darab kemény papirosra körbe felírják az abecimeden betűjét, kiválasztanak maguk közül két engedékeny kedélyű és jellemű médiumot, odaadnak nekik egy ezüst forintost, erre ráteszik jobbjuknak mutatóujját s a forint szárad. Így azután egy császári-királyi osztrák-magyar ezüstforinttal s az abec-nek huszonnégy betűjével felidézheti minden bűnös halandó az összegyűlt társaság (szerintük: hívők) elé az alvilág valamennyi szellemét Ádám apánktól kezdve egész Jókai Morig.

Hock János tisztelt barátom nagy mester volt ebben a szellemidézésben hajdantán. Lakásán néhanapján egész hajnalhasadásig, kakaskukorékolásig együtt ütek a hívők s ránczigálták fel az alvilágból lábaiknál fogva a régi és ujkor elhalt nevezetességeit s a jelen voltak közeli és távoli rokonait.

Hock János képviselőtársam a napokban ujabb szellemidézésre vállalkozott. — Csak hogy politikai szellemidézésre. Összefogott a jó öreg „vajdá“-val Eötvös Károlyval és elhatározták, hogy felfedezik Deák Ferenczet.

Szükséges volt-e vagy sem? — ez nagy kérdés. Mert tény, hogy a nagy közönség ma Deák Ferenczrel vajmi keveset foglalkozik. A „haza bölcsé“-nek elkeresztelt öreg urak közjogi nagy műve, az ugynevezett 67-iki kiegyezés tényleg nem vált be. Deák Ferencz kortársai elhunytak. Tanítványai és apostolai minden előleges kakasszó nélkül megtagadták már életében a mestert s Tisza Kálmán gárdájába állottak. A kiegyezés megkötése óta lefolyt idő pedig a függetlenségi pártnak adott igazat.

Igen! Ez így van! Az 1867 óta letűnt idő, a viszonyok, a körülmények, a birodalmi eszma amalgamizáló kemencéjébe becsömösztölt nemzetiségek fejlődése és faji saját-sága: mind azt igazolják be, hogy a 67-es alap rossz, hogy a 67-es alap nem állhat fenn, s hogyha ez a magyar nemzet, mint nemzet tovább is fenn akar állani s lesz elég ellentálló képessége a birodalomba való beolvadás ellen küzdeni, akkor ezt a 67-es alapot meg kell dönteni.

A 67-iki kiegyezést egyszerűen a gyávaság politikája hozta a nemzet nyakára. Es elfogadták, megszavazták ezt a 67-iki kiegyezést azok a képviselők, akik Deák Ferencznek azon 1867-iki kijelentése alapján lettek képviselőkké választva, „hogy: Magyarország semmi más országnak alá nem rendelhető, önálló, független állam.“

Az 1867-iki kiegyezés pedig nem bizonyult olyan fundamentumnak, amelyen a független Magyarország épületét ki lehetne építeni.

Es most Eötvös Károly, a függetlenségi és 48-as párt volt elnöke és vezére s függetlenségi programmal választott körösi képviselő Hock Jánossal és báró Bánffy Dezsővel karöltve idézik fel halottaiból azt a szellemet, mely 1867-ben a gyávaság politikáját kötötte a nemzet nyakába s ezzel kinyitották a nyomorúságnak azt a Pandora szelencéjét, mely a mai bajt, vészt, elszegényedést, koldulást és tömeges kivándorlást árasztja az országra.

Eötvös Károly és többen a volt Deák-párti politikusok közül belátták, hogy Deák Ferencz és társai a kiegyezés megkötésekor tévedtek. Tévedtek! Mert Deák és társai a nemzet több évszázados küzdelmeiből nem vonták le az igazi konzekvenziát.

Deák és társai azt hitték, hogy képesek lesznek a magyar nemzet anyagi, gazdasági és politikai jogait összeegyeztetni a bécsi udvar követeléseivel. Azt hitték, a kiengesztelődés Bécsben is oly őszinte, ahogy ezt a lovagias magyar nemzet felfogta.

Viszonyaink igazolják legjobban, hogy Deák és társai rossz politikát csináltak. Ahelyett ugyanis, hogy a bécsi udvar magas régióit a nemzet a 67-iki engedmények által megnyerte volna, ehelyett a magyar nép el lön batorlalanitva. Mert 1867 óta arra tanítják a nemzet fiait, hogy ne küzdjenek bátran, férfiasan a haza jogaiért, mondjanak le a régi alkotmányairól s igyekezzenek jogainak morzsáit rongyos engedmények, legtöbb esetben csak be nem tartott ígéretek árán megtartani.

Lehet, megengedem, hogy a 67-es kiegyezésnek nem ez volt eredeti célja, hanem, hogy a megkötött kiegyezés alapján tovább fejlődhessen hazánk politikai és anyagi érdeke.

De hát tény, hogy Deák Ferencz nagy műve nem vált be. Ha megfelelt volna Magyarországnak érdekeinek, legalább tized-résznyire haladtunk volna, mint Japán ugyanez idő alatt. Ezelőtt rövid idővel még Eötvös Károly is ezt a hitet vallotta.

Epp ezért az Uj-párt és vezetőférfiai ne akarjanak szellemeket idézni. A régi Deák-párti politikának ma már nincs a nemzetben gyökere. Nincs azért, mert a csecsszopó is tudja, hogy amíg a Deák által létesített közösalap fenáll, addig Magyarország folyton veszít, ahelyett, hogy nyerne. Jogainak elkallódnak, ahelyett, hogy szaporodának, szélesednének. Oka az, mert a 67-es alap csak terheket és köteleességeket ró erre a nemzetre, de jogokat nem biztosít részére.

Nem főleg ma, amidőn egész másfajta Ausztriával állunk szemben, mint állottak Deák és társai 1867-ben.

Ma Ausztriában felfordulás van. Császárszárparagraffussal kormányoznak. Tehát ma már alkotmányos viszony sem csatol miniket Ausztriához. Pedig Deák és társai alkotmányos Ausztriával kötötték meg a kiegyezést 1867-ben.

Epp ezért, ha báró Bánffy Dezső, Eötvös Károly, Hock János és társai csakugyan igazi magyar nemzeti politikát akarnak csinálni, amint hirdetik, akkor hagyjanak fel az olyan játékkal, aminő az utóbbi politikai spiritizmus volt s ne akarják felidézni Deák Ferencz szellemét, mert Deák Ferencz „nagy műve“ Magyarországra valódi szerencsétlenség. Hagyják hát abba a szellemidézést és csináljanak valódi magyar nemzeti politikát.

Igazi magyar nemzeti politikát csak úgy csinálhatunk, ha a függetlenségi párt álláspontjára helyezkednek.

Hentaller Lajos.

A bibliai atyafiság.

— június 11.

Sándor nemzék Nácit, Náci nemzék Bélát. Vagyis gróf Károlyi Sándor kormányozta Darányi Ignácot, Darányi kormányozza Talliánt Bélát, a mostani földművelésügyi minisztert. Megy a vásár régi rend szerint. Dédelgetése a nagy birtoknak, földsegélyezése ruthénnek, olábnak, rácznak: csak a magyar szűköl mindig a földművelésügyi kormányzat küszöbén.

Mikor a czépa ad tanácsot a pontynak, hogy merrre usszék; mikor róka dicséri a sajtot falatozó hollót a szép hangjáért; mikor nagyilekü nyilatkozatokkal medve kerülgeti a méhkest: hát akkor tudom én, tudod te, tudjuk mindnyájan, hogy valami gonoszság készül. Mikor olyan többszörös milliomos jótékonykodik, aminő egy agrár gróf, aki szavalván nemzeti elszegényedésről, maga évről-évre gyarapszik: tudom én, tudod te, tudjuk mindnyájan, hogy e jótékonykodás végeztélja valami üzlet, valaki, vagy valakik esetleg nyugdíjra érett gazdatisztek számára, akiket kár volna a tulajdon birtokra rátáblázni uradalmi tehernek.

Az bizonyos, hogy Károlyi Sándornak is, Darányi Ignácznak is szobrot fognak emelni. Talliánt is érheti ez a dicsőség, ha nagynevű elődjei nyomán indul és elfogadja abszolút okosságának azt, amit a köztelken bűrök és komló, uti bogáncs és szamárkóró között ma is termelnek.

Ebben a műhelyben termett meg a ruthén segedelem, amely segedelem sok-sok millióba kerül és mégis: puliszkát gyömszöl a szegény ruthén ma is. A kiosztott disztehenet pedig feji a tekintetes közigazgatás. Ebben a műhelyben termettek a fogyasztási szövetkezetek, amelyek a decentralizált kereskedelmet centralizálták, a népet a könnyelmű költsékezésre ingerlik, felekezetekre repesztik, politikai kortestanyákkal szaporítják az amugy is politizáló magyarokat.

Az új miniszter programot adott tegnapelőtt. Mintha ezt a beszédet nemzette volna Darányi Ignác, akinek az elveit nemzék gróf Károlyi Sándor.

Nagyobb kölcsönöket a birtok értékének $\frac{3}{4}$ részéig és a legkisebb kamatláb felszámítása mellett **gyorsan kioszközöl**

Hartstein Kálmán bank- és váltó-üzlete.
Piac-utca 83. szám **Debrecen.**

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

Presbyteri közgyűlés. A debreczeni ev. ref. egyház 1904. évi június hó 12 ik napján vasárnap délelőtt 10 órkor, az egyház tanácstermében Simonffy Imre főgondnok és Kiss Albert lelkész elnök vezetésével presbyteri közgyűlést tart az alábbi tárgysorozattal: Jelentés arról, hogy a június hó 1-én tartott presbyteri gyűlés jegyzőkönyve június hó 5-én hitelesített. Esperes ur f. évi 505. sz. körlevelének másolata tanítói és tanítónői továbbképző tanfolyamok tárgyában. Esperes ur f. évi 518. sz. levele a f. évi április 12-én tartott egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyvének 8 példányban megküldésével. Sass Béla egyházkerületi egyházi aljegyző megküldötte a dr. Tóth Lajos és a Nyári Béla tanárok megválasztásáról szóló egyházkerületi végzéseket. A gazdasági bizottság betérjeszti javaslatát az ingyen iskoláztatási alaphoz tartozó földek haszonbérbe adására nézve június 2-án tartott árverés eredményéről. Az iskolaszék előterjesztése két új tanterem építése iránt. A gazd. bizottság f. évi 475. sz. végzése az 1904. évi költségeloirányzat betérjesztésével. A gazd. bizottság f. évi 302. sz. végzése a legrébb adóhátralékok törlése tárgyában. A főiskolai gazd. tanács f. évi 635. sz. végzése a Szikszai-Gáll-féle tanítókat jutalmazó alapítvány tőkájének kezelése tárgyában. Küldöttségi jelentés az egyházunk pénztárából járó tanítói fizetéseknek a főiskolai pénztárba fizetése iránt érkezett megkeresés tárgyában. — Az iskolaszék előterjesztése a tanítói és tanítónői állásokra hirdetett pályázat eredményéről. Tanítók és tanítónők választása. Dávidházy János esperes levele a főiskolai tápintézet részére nagyobb adományok tétele tárgyában. A gazdasági bizottság folyó évi 501. számú végzése a Bathhány-utcai gyalogjáró újra burkolása iránt érkezett megkeresés tárgyában. A lelkész uraknak mindegyik bizottságba beosztása iránt tett indítvány tárgyában. Háló Sándor tanító kérvénye 200 koronás kölcsön ügyében. Az iskolaszéknek folyó évi 522. számú végzése Pethő István iskola-gondnok fizetésének javítása tárgyában. Az iskolaszék folyó évi 576. számú végzése Barcza Barna tanító korpótléka tárgyában. Az iskolaszék folyó évi 612. számú végzése Háló Sándor tanító korpótlék-jogosultsága idejének megállapítása tárgyában. Szűcs Elek pénztári ellenőr kérvénye kauciójának kicserélése tárgyában. Nagy Imre tanító kérvénye 800 korona kölcsön adása iránt. Timár Imre irnok kérvénye 300 korona kölcsön adása iránt. Az egyház pénztárának jelentése főgondnok ur 19 korona adományáról. A városi tanács folyó évi 7216. számú átirata a homokkerti iskolák bebutorozásától származott 203 korona 27 fillér költség fedezése tárgyában. Erdei József irnok kérvénye fizetésének javítása iránt. Harsányi Pál főiskolai szénior és társai segélyt kértek a Pápan tartott teológus kongresszusra utazhatás czéjából. Főgondnok ur intézkedése. Nagy Ida óvónő kérvénye 200 korona fizetési előlegért. A nagy-somkuti kálvinisták kérvénye segély adásáért.

Érettségi vizsgálat a reáliskolában. Tegnap és tegnapi délelőtt foly le az állami reáliskolában az érettségi vizsgálat szokatlan jó eredménnyel. Tudniillik a szóbelire becsatolt 20 növendék mind kiállotta a vizsgálatot, még pedig 3 jelesen 4 jól, a többi pedig egyszerűen éret lett. A 3 jelesnek neve: Kuti Sándor, Krausz Bernát és Tóth Árpád. Ez utóbbi különösen feltűnt mindenre kiterjedő tájékozottságával, igazán teljes érettségével. Beszűletére válik az iskolának és örömeire szolgál atyjának, a mi városi szobrászunknak, Tóth Andrásnak. Az érettségi vizsgálat e fényes eredménye nemcsak a növendékek szorgalmának és alapos készültségének köszönhető, hanem azon humanus eljárásnak, melylyel Géresi Kálmán tanker. főigazgató és Wittmann Ferencz mű-

egyetemi tanár, miniszteri biztos vezették az egész vizsgálatot.

Évzáró ünnepély az ev. ref. felső leányiskolában. Az ev. ref. felső leányiskolában ma délelőtt ment végbe az évzáró ünnepély. Az ünnepély az intézet dísztermében folyt le és azon jelen volt Kiss Albert, az igazgatótanács elnöke, Oláh Károly tanácsnok. Dóczy Gedeon igazgató vezetésével a teljes női és férfi tanári kar, a növendékek és nagyszámu közönség. Az ünnepély zoltár énekkel kezdődött, mely után Sáfány Lajos lelkész, intézeti tanár mondott magas róptü beszédet. Az ünnepélyt a „Dicséret, dicsőség“ czimű zoltár élénklésével véget ért.

Az ondódi tanítói állás. Az iskolaszék ma délelőtt Kovács József polgármester elnöklésével ülést tartott, melyen az ondódi tanítói állásra ejtették meg a jelölést. A tanítói állásra 73 pályázó volt, kik közül az iskolaszék első helyen Jeney Mihály kabai, második helyen Farkas Lajos bihari tanítót jelölte.

MULATSÁG.

A Polgári kör mai táncmulatsága. Kiváló siker koronázta eddig a Polgári kör téli és nyári mulatságait s hisszük, hogy a siker az idén sem marad el. A pompás női és férfi tánczrendek készen vannak, a mai táncmulatságra a nagyérdemi vigadó táncztermét pedig most díszítik serény munkás kezek. Magyariék varázshegedűje is készen áll a tánczoló párok méltó fogadtatására. Ha az előjelek nem csalnak, a rendezőség eddigi sikeres munkálkodására a mai este felteszi az újabb koronát. A hölgyek számára magyaros jellegű, igen díszes és izléses tánczrendeket készített Antalffy Ferencz jeles könyvkötőnk.

A Bocskay-telep mulatsága. Nagy vigasság lesz ma este a Bocskay-telepen, hová városunkból egy egész csapat ember megy ki mulatni. Bocskay-telep kedves és szeretetreméltó lakói mindent elkövetnek, hogy a kirándulók előtt feledhetetlenek maradjanak az ott eltöltött órák. Lesz ott jó vacsora, kitűnő italok, táncz, zene és jó levegő. Mindmegannyi kellék a kedély felderítésére.

Hangversenynyel egybekötött nyári tánczvizgalom. A kereskedő ifjak asztaltársasága elhatározta, hogy e hó 25-én a nagyerdei Dobos-pavilonban hangversenynyel egybekötött nyári tánczvizgalmat rendez. Az 50 tagu rendezőbizottság azon fáradozik, hogy a legkitűnőbb programm állítsák össze, melynek részleteit már a napokban közölni fogjuk. Ezen júniális előre láthatólag a legsikerültebb nyári mulatságnak ígérkezik.

NAPI HIREK.

Vasárnapi istentiszteletek. Holnap a ref. templomainkban a következő lelkészek tartanak istentiszteletet: Nagytemplomban Dicsőfi József, Kistemplomban Uray Sándor. Ujtemplomban K. Tóth Kálmán. Ispotályi templomban Szele György. Csapókerti imaházban Kovács János. Délelőtt 9 órkor a Homokkerten is lesz istentisztelet.

Az ágost. hitv. ev. templomban d. e. 10 órkor Materny Lajos főesperes végzi az istentiszteletet.

Az O. M. K. E. alakuló gyűlése. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés hajdumegyei kerülete holnap délelőtt 10 és fél órkor tartja meg alakuló gyűlését a Kereskedelmi Társulat dísztermében. A gyűlésre a kerületből már

számosan érkeztek ide. Ma estére várják Sándor Pált, az egyesület elnökét, valamint Huzella Gyula alelnököt és Mauthner nagykereskedőt is. Sándor Pál jövetelét azonban kétségessé teszi egészségi állapota. Ma este ismerkedő estélyre gyűlnek össze a résztvevők. A közgyűlést Kardos László, a szervezőbizottság elnöke fogja megnyitni. A szervező bizottság jelentése és a kerület megalakulásának kimondása után Sándor Pál, vagy meg nem jelenhetése esetében az O. M. K. E. egy másik vezérémbere tart beszédet, aztán megejtik az elnök, alelnök és választmányi tagok választását. Délután 1 órkor, a gyűlés után a közgyűlés tagjai társas ebédre jönnek össze az Arany Bikában.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése. A jog- és pénzügyi bizottság f. hó 13-án, délután 3¹/₂ órkor, a városház nagy tanácstermében ülést tart, melynek tárgyai a következők: A debreczen—pallag—nyirbalkány—nagykállói helyérdekű vasut kiépítése. Javaslat a színház átalakítása ügyében. A debreczeni kereskedő társulat kérvénye, téglá adományozása iránt. Bábaképző intézet építése.

Az adózók érdekében. Az 1903. évre megállapított III. oszt. ker. adó kivetési lajstromok 8 napi közszemlére a városházánál az adókiivető szobában f. évi június 12-től 20-ig bezárólag kitéve vannak oly figyelmeztetéssel, hogy az ezekben kivetett általános jövedelmi pótdadó és az országos betegápolási pótdadó ellen azon adózók, kik a jelzett adónemekkel már a múlt évben is meg voltak róva, a lajstrom kitételét követő 15 nap alatt, azon adózók pedig kik első ízben vannak ily nemű adóval megróva, — az adótartozásnak az adókönyvecskébe történt bejegyzését követő 15 nap alatt felebbezhetnek.

Pénzügyi bizottság köréből. Poroszlay Lászlót, a Közgazdasági bank főkönyvvezetőjét az Alföldi Takarékpénztár részvénytársaság vezérigazgatójává választotta meg. Az érdemes szakférfiu e hó 15-én foglalja el új állását, amelyben tevékenysége, ügybuzgalma és szakértelme bizonyára az intézet nagy előnyére fog válni. A Közgazdasági bank igazgatósága tegnapi ülésén Poroszlay László helyére az intézet főkönyvelőjévé Steinberger Adolf könyvelőt választotta meg, aki évek óta tanúsított kiváló képességeivel és szorgalmával erre az előmenetelre érdemessé is tette magát.

Ehengahó gyermekek. Lapunk csütörtöki számában felhívtuk a jöszivű közönség könyörületét egy elmebajos szegény özvegyasszony, a Tanító-utca 14. szám alatt lakó Wintersbergerné és három kis gyermeke szivetrázó nyomorára. A jó szívek megszólalnak és a boldogtalan család megmentésére a közönség körében mozgalom indult meg. Szerkesztőségünkhez siettek nemesszivű adományaikkal Békés Lajos 5 korona, P. N. A. 1 korona 10 fillér, B. S. 30 fillér. Ezeket a mai napon a városi közgyámi hivatalhoz eljuttattuk. További kegyes adományokat szívesen fogad ugy lapunk, mint a városi közgyámi hivatal.

Építik a katonai csapatkórházat. A katonai csapatkórház építése ügyében

tegnap délelőtt a városháza nagytermében a vagyos bizottság értekezletet tartott. A bizottság elfogadta a közgyűlés által megállapított tervek, valamint a kórház építésére kijelölt helyet, a volt rabkertet. Az építésnek most már semmi akadályja sincs, úgy, hogy valószínűleg már a jövő hóban megkezdik a kórház építését.

— **Bakonyi Samu dr. védőbeszéde.** A vasutasok pörének főtárgyalását tegnap Bakonyi Samu dr. védőbeszéde fejezte be. A hatalmas beszéd úgy tartalmas jogi fejtegetései, mint érveinek meggyőző ereje által általános feltűnést keltett. A védenceze Margulit Kálmán mellett felhozott alapos érveken kívül logikusan bizonyította be, hogy az államvasuti alkalmazottak nem követték el a hivatali kötelesség megszegésének rájuk rótt büntetését. Fényes beszédét, amelyet az összes védők és a közönség zajosan megélt, a következőleg fejezte be:

Bevégeztem tek. kir. törvényszék! Bár igazán epilogusa lehetnék ennek a szerencsétlen ügynek; óhajtom, hogy ezt baltemethessük a történelem sírjába s a sír fölé odairhassuk Lamartinénak epitáphiumát: a történelemnek meg van a maga szemérme, ne sértsük azt meg. Itt nem a bűnösök ülnek! Kérem védenczem felmentését.

Szenzációszámba megy — írja a mai „Függ. Magyarorszá.” — dr. Bakonyi Samu védőbeszéde. A budapesti törvényház tárgyalótermében első alkalommal hallottuk. Szűkebb hazájában, Debreczenben kifejtett kriminalisztikus működését nagy hírnév kísérte. Mi is tudunk róla. De a mai hatalmas beszéde, logikája jogi tudása méltán megköveteli, hogy Bakonyit, aki most már fővárosi ügyvéd, az ország legelső kriminalistái közé soroljuk.

Az ítélet kihirdetését a törvényszék e hó 18-ára halasztotta.

— Elmaradt külföldi utazás.

Az ev. ref. egyház konventi gyűlése pár nappal ez előtt egyhangú határozattal megerősítette elnökségének azon intézkedését, mely engemet egyházam egyik képviselője gyanánt Liverpoolba küldött az Egyetemes Presbyterianus Szövetkezet gyűlésére. Így tehát most már abszolút jogosult ágom van elindulni a nagy utra. Sok jó barátom és ismerősöm érdeklődően a küldetésem iránt, tudatnom kell velök itt a nyilvánosság előtt, hogy közbejött s teljesen és tökéletesen rajtam, egyéni, vagy családi körülményeim kívül fekvő ok miatt utazásomról le kellett tennem. Nincs semmi okom titkolni, hogy rendkívül nagyon sajnálom szép küldetésem, s ahhoz kötött terveim megsemmisülését. Debreczen, 1904. jun. 11. Csiky Lajos.

— **A Kossuth-párt értekezlete.** Az országgyűlési függetlenségi és 48-as Kossuth-párt tegnap este 6 órakor Komjáthy Béla elnöke alatt értekezletet tartott. Az értekezlet tárgyalás alá vette a kormány által beterjesztett indemnitási javaslatot, melyet Komjáthy Béla ismertetett. Benedek János azt indítványozta, hogy a párt tekintse a javaslatot bizalmi kérdésnek s ezért ne fogadja el. Rátkay László, Gaál Sándor, Lukács Gyula, Kubik Béla, Ráth Endre,

Barabás Béla, Rákosi Viktor, Olay Lajos, Kelemen Béla, Szatmári Mór és Horváth Gyula felszólalásaikban arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a legközelebbi multtal szemben a pártnak kötelessége a miniszterelnökök és általában a kormánynak tetteit erős kritika tárgyává tenni és rámutatni különösen arra, hogy a miniszterelnök kormányzásának két hónapja alatt semmit sem váltott be azon ígéretekéből. Horváth Gyula arra mutatott rá, hogy a sajtó egy része a párttól perfid aljas hazugságokat hirdet. Ezeknek a komisz támadásoknak megtorlása kívánatos. A legnagyobb mértékben osztjuk a Horváth Gyula felfogását, mert az tényleg perfidia, ahogy egyes szoldban álló lapok az országos függetlenségi párttól nyilatkoznak.

— **Ácsok és kőművesek.** Hetek óta ádáz szó- és tollharc folyik a debreczeni ácsmesterek és kőművesmesterek közt. Az ácsok ugyanis sérelmet látnak abban, hogy az építkezéseknél az ácsmunkákat is a kőművesek vállalják el és így az ácsok másodkézből kapják a munkát. Viszont a kőművesek kimutatják, hogy az eddigi eljárás van az építkező közönség érdekében. Tóth Kálmán ipartestületi titkár buzgón fáradozik abban, hogy az ellentéteket elsimítsa és a harcoló feleket egymáshoz közelebb hozza. Ez a fáradozása járt is már annyi eredménnyel, hogy úgy az ácsmestereket, mint a kőművesiparosokat sikerült reávennie arra, hogy együttesen ülést tartsanak és ott egyeztessék össze kölcsönös érdekeiket. A közös értekezletet hétfőn délután 4 órára tűzték ki az ipartestületi díszteremben. Az építkező közönség érdekében óhajtott, hogy az értekezlet békés meg egyezésre vezessen.

— **Népesedés.** Az elmúlt héten összesen 45 születés — 34 fiu, 11 leány és ezzel szemben összesen 77 halálozás jelentetvén, nemhogy természetes szaporodás történt volna, hanem a halálozások aránytalanul nagy számmal és pedig 32-vel multak felül a születési eseteket.

— **Emke-kioszk.** Kiss Adolf, az Emke-kávéház tulajdonosa, megkapta a városi tanácstól az engedélyt, hogy kávéháza előtt nyári kioszkot építtessen. Kiss Adolf be is mutatta a tanácsnak a tervezetet, amely szerint egy minden tekintetben szép, tetszetős és költséges kioszkkal gazdagítaná a közönség szórakozó helyét. Azonban a város két korona napibért követel az elfoglalndó helyért, ezt pedig Kiss Adolf horribilis magasnak tartja, amely nem áll arányban a kioszk jövedelmezőségével. Ujabb kérvényt nyújtott tehát be a tanácshoz, amelyben felajánlott a nyári évadra egyszáz korona bért. A közönség érdekeinek szempontjából kívánatos volna, hogy a kioszk felépüljön és így a tanács megelégedhetik a felajánlott bérrel.

— **A téglagyári munkások sztrájkja.** Az egész héten át tartó munkabeszüntetés, hála a rendőrhatalóság nagyon emberséges és tapintatos közvetítésének, minden valószínűség szerint úgy a munkások, mint a munkaadók közös érdekében és megelégedésére a mai nappal véget fog érni. Tegnap, Kovács József polgármester engedélyére, az összes sztrájkoló téglagyári munkások gyűlést tartottak, amelyen sérelmeiket és kívánásaikat kifejtették, amelyek őket a magasabb bér követelésére indították. A gyűlésre megjelent Gál István, a nemzeti szocialisták egyik embere, de a rendőrhatalóság elvezettette onnan a kapitánysághoz, ahonnan csak a gyűlés lefolyása után engedték távozni. A gyűlés Vetéssy Béla rendőrfogalmazó jelenlétében szép rendben folyt le. Ma délelőtt aztán egymásután jelent meg Vetéssy Béla, az iparügyek vezetője előtt, az egyes gyárak munkásainak kül-

dótsége. Vetéssy kifejtette előttük, hogy béremelésről szó se lehet, mert ők nem képesítéshez kötött ipari munkások, hanem szerződéses napszamosok és így a munkabeszüntetéssel szerződést szegtek. Mindazáltal a rendőrhatalóság emberségi szempontból a munkások helyzetének javítására közbenjárt a gyárosoknál és kieszközölte tőlük, hogy ha a munkások azonnal munkába állanak, valemennyien, úgy az osztálygazdák, mint a téglavető és lerakók, az eddigi bérük tíz százalékát fogják megkapni az őszi leszámoláskor drágasági pótlék címén, hogy legyen egy kis megtakarított pénzük, ha csongrádi otthonukba hazatérnek. A munkások küldöttai mindannyian kijelentették, hogy a Vetéssy Béla ajánlatát elfogadják és hétfőn reggel munkába állanak. Ennek következtében a Nádudvarról hozott pótló munkásokat ma este hazabocsátják.

— **Iparos ifjak közgyűlése.** A debreczeni iparos ifjak önképző egylete holnap délután 3 órakor tartja meg évi rendes közgyűlését az egylet helyiségében, Tóth Kálmán elnök vezetése alatt. A közgyűlés tárgysorozatában foglal helyet a tisztújítás is. Az elnökség ezen az uton is felhívja a tagokat, hogy a közgyűlésen minél számszerűbben jelenjenek meg.

— **Vége a fősorozásnak.** Debreczenben pénteken ért véget a sorozás, amikor is az idegen illetőségű állításkötelesek kerültek mérték alá. Bevált 132 közül 41. A fősorozás összes eredménye: 280 ujonc, ami ritka, szép eredmény. Az elmaradtak a július 5-én magartandó utóállításon kerülnek mérték alá. Akik elmaradásukat igazolni nem tudják, büntetésben részesülnek.

— **Összekintott gyermek.** Felháborító az a kegyetlenség, amelylyel egyik másik gazda vagy gazdasszony cselédeivel bánik. Ilyen eset történt tegnap a Kis-hegyesen. Varga Lajos ottani majorosnál szolgált Bence István 12 éves kondásgyerek, kinek keze alatt volt 50 disznó kivül számos liba és aprójószág. A kis kondásgyerek vigan pattogtatta a karikás ostorát, mikor estenden behajtott a falkáját a majorba. Tegnap este azonban baj történt, odalett a kis kondásgyerek jókedve: elszakadt a karikás ostor. A kis Bence pietyeregve mutatta gazdasszonyának az elszakadt karikást, mire Vargáné dühös lett, eikapta a fiutól a karikást és annak épen maradt részével félholtra verte a kis fiut. Az összecsedült béresasszonyok vették ki a feldühödött asszony kezéből a kis fiut, kinek füléből és nyakából patakzott a vér, azonkívül egész teste foltokkal, kék sárossal, bősáradásokkal. A lelketlen asszonyt a rendőrség felelősségre vonja embertelen cselekedetért.

— **A hét völégényei és menyasszonyai.** A helybeli állami anyakönyvi hivatalban a hét folyamán házasságot kötöttek: Dudás István Nagy Juliánnával, Kovács István Papp Máriaival, Rác Kálmán Székely Eszterrel, Fülep József Kupferstein Pepivel, Baras Gábor Éles Juliánnával, Suknai József Szabó Irmával, Tóth Sándor Barna Máriaival, Latinka Lajos Vertel Ilonával, Pongor István Szabó Juliánnával, dr. Tóby Elek Puresay Katalinnal, Jánki Béla Csicsicsi Erzsébettel. Összesen 11 pár.

— **Összehajtható gummifüzdőkádak Mentzenél.**

— **Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44., dr. Ujfalussy haz. Állandó fényképképzés a műterem kapubejáratánál levő kirakatokban.**

— **Rajzok** másolását és készítését elvállalja műegyetemi hallgató. Szives meg-

keresések Széchenyi utca 18 szám alá keretnek.

— **Az összes szépítőszereket felül-mulja a közkedvelt Földes-féle Margit-erme.** Gyorsan és biztosan eltávolít szepőt, májfoltot, kiütéseket, ráncokat és egyéb arcztisztálanságot s így nemcsak szépít, de fiatalít is. Ara 1 korona, nagy tégely 2 korona. Kapható a készítőnél: Földes Kelemen gyógyszerárban, Aradon és minden gyógyszerárban, drogériában s illatszert kereskedésekben. Utánzatoktól óvakodjunk.

— **Nincs pattanás, kiütés, miteszter, szepő, májfolt vagy más arcztisztálanság annak az arcán, aki a világhírű valódi angol, teljesen ártalmatlan Balassa-féle „Ugorkatej”-et használja, mely az arcot uditi, fehéríti és frissíti.** Hatása biztos már 2-3-szori bekenés után. Vigyázzunk, hogy minden üvegen a „Balassa” név látható legyen. — Üvege 2 korona, hozzá valódi Ugorkaszappan 1 korona, puder 1 korona 20 fillér. Kapható minden gyógyszerárban, postán szétküldi Balassa K. gyógytára, Budapest, Erzsébetfalva. Óvakodjunk utánzatoktól.

— **A fürdőre utazó közönség** figyelmébe ajánljuk az amerikai vegyi tisztítóintézet lapunk mai számában megjelent hirdetését.

— **Molnár Jenő** fiatal, törekvő kereskedő lapunkban megjelent hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

— **Vasar a fabódében.** Olvasóink közül azok, akik olcsón szép és jó arukat ohajtanak venni, látogassak meg Stein László Degenfeld-terem felalított fabódéját, ahol a legnagyobb választékban szerezhethet mindenki szükségletét a dusau felhalmozott raktarból. Bővebb magyarázattal szolgál különben lapunkban megjelenő hirdetése.

TÁVIRATOK.

(Érkezik d. u. 1/2 órákor.)

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

A képviselőházból.

Budapest, június 11. A képviselőházi mai ülésén elnök barmutatta az igazoló választmány jelentését **Bánffy Dezső** báró mandátumáról. A Ház Bánffy-t a szokásos harmincz nap fentartásával igazolt képviselőnek mondotta ki.

Ezután elfogadták harmadszori olvasásban a tegnapi letárgyalt törvényjavaslatokat.

Heltai Ferencz előadó betérjesztette a pénzügyi bizottság jelentését a **vasuti alkalmazottak fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatról.**

A kérvények folytatólagos tárgyalásánál az **olasz borvám** kérdésében **Batthyány Tivadar** és **Bernáth Béla** felszólalása után **Tisza** miniszterelnök kijelentette, hogy az ország érdekei a javaslatban meg vannak védve.

A Ház ezután áttért az interpellációkra adandó válaszokra.

Uj nemzeti párt.

Budapest, június 11. A volt nemzeti-párt tagjai ma értekezletet tartottak, amelyre megjelent **Apponyi Albert** gróf is, aki ma érkezett meg **Eberhardról.** Apponyi változta a holnap Jászberényben választói előtt elmondandó beszámolóját. Az értekezlet kimondta, hogy **egy új nemzeti-párt alakítását szükségesnek tartja** e holnap meg fog alakulni. A párt elnöke **Gullner Gyula** volt államtitkár van kiszemelve.

Öngyilkos agg urinő.

Budapest, június 11. **Kömley Gellért** kir. tanácsos dunagőzhajózási igazgató 70 éves özvegye ma hajnalban az Aggteleki

utca 8. számú ház emeletének **nyílt foszójáról az udvarra ugrott le es szörnyet halt.**

Budapesti árutőzsde.

A „Debreczen” távirati tudósítása.

— Déli zárlat. —

— június 11.

Készáru: 10 ocsóbb.

Buza októberre	8 97-8 99
Rozs októberre	6 78-6 80
Tengeri júliusra	5 25-5 26
Tengeri augusztusra	5 36-5 37
Tengeri 1905 májusra	5 48-5 48
Zab októberre	5 78-5 80
Repeze augusztusra	-----

TÖRVÉNYKEZÉS.

Itélet a m.-szigeti bankbukás ügyében. A debreczeni kir. ítélőtábla teljes négy napon át foglalkozott a máramarosszigeti hirhadt bankbukás ügygyel, melynek vádlottait a szigeti törvényszék tudvalevőleg felmentette. A tábla tegnap délután hirdette ki az ítéletet. A kir. ítélőtábla **felmentette az összes vádlottakat.** Helybenhagyta tehát a törvényszéknek érdemi részét. Páris O-zkára vonatkozólag a tábla nem fogadta el a törvényszéki ítélet azon részét, mely hűtlen kezelés büntetést állapítja meg ugyan, de magánindítvány fen nem forgása miatt a büntetés kiszabását mellőzi. E felfogással szemben a kir. ítélőtábla csak a hűtlen kezelés vétségét állapította meg s e czímen azért nem büntette Párist, mert indítvány nem érkezett a bírósághoz. Ellenben kimondta a tábla, hogy ha a büntetett fennforogna, Páris büntetlensége helyet nem foghatott volna.

Jövöhetsi büntügyi főtárgyalások.

1904. június hó 13-án, hétfőn. Vádtanácsi ügyek. Felelbbviteli ügyek és ítélethirdetések. — Június hó 14-én, kedden főtárgyalások. Gyermán Imre ellen közveszélyű tárgy megrongálás vétsége. Takács István s 4 társa ellen súlyos testisértésért. — Június hó 15-én, szerdán főtárgyalások. Karsán István s társa ellen halált okozó súlyos testisértés büntette. Jámbor Lajos ellen magánokirat hamisításért. Kiss Miklósné ellen hatóság elleni erőszakért. — Június hó 16-án, csütörtökön főtárgyalások. Tóth Lajos ellen lopás büntette. Boda Róza s társa ellen lopás büntette. Elek Imre s társa ellen zsarolás vétsége. Szabó Imre ellen súlyos testisértés büntette. I. Június hó 17-én, pénteken főtárgyalások. Benczi Bertalan ellen hatóság elleni erőszakért. Ringhofer Károly ellen lopás büntette. Gyöngyösi Gábor ellen lopás büntette. Fehér József ellen lopás büntette. — Ugyanaznap a II-ik tanács előtt és főtárgyalások. Özv. Szóke Istvánné ellen súlyos testisértésért. Somogyi Mihályné ellen magánlak sértésért. Hanesicsák István ellen lopás büntetteért. Szerepi Ferenczné ellen lopás büntetteért.

A kamara évi jelentése.

— június 11.

A debreczeni kereskedelmi és iparkamara évi jelentése most került sajtó alá. Érdekes és hű fényképfelvételeket tartalmaz e jelentés a magyar ipar és kereskedés múlt évéről, a szomorú esztendőről. Különösen az általános rész foglalja egybe a megfigyeléseket. Ebből a részből adunk egy fejezetet, azt, amely az ipari viszonyokat tárgyalja.

A fejezet első része a nagyiparról és a kisipar általános feltételeiről szól, tárgyalja az állami segítések szegényességét, a vándortanítások, ösztöndíjak, munkagép-adományozások rendszerét és hiányait. Azután így folytatja:

A kisipari szövetkezetek támogatása erősebb anyagi eszközökkel s ehhez képest láthatóbb eredményekkel is történik. A szövetkezeti mozgalom haladó irányzatot mutat, most már nemcsak hitel, hanem termelő- és árusító szövetkezetek is létesülnek s egymás példáján tanulva izmosodnak. A kisipari hitel további szervezése, a számlák leszámításának valamely rendszerével azért még mindig megoldatlan feladat.

A közszállítások ügyének gyökerez, lehetőleg törvényes rendezése, a kamarai évi jelentésekben tengeri kigyóként szokta felütni fejét. Egy téren, a vasuti beszerzések terén meg is van oldva a kérdés és pedig imponáló eredménnyel. Az évek során át tartó szigorú törekvés és ellenőrzés az eredményezte, hogy a magyar vasutak múlt évi 106 millió koronát kitevő szükségletéből 97 millió a magyar ipar táplálásával a belsőföldön lett berendezve. A törvényhatóságok, városok, községek, hivatalok azonban ellenőrizetlen felületességgel és könnyelműséggel évenként megolvashatlan milliókat szórnak el külföldi iparcikkre, vagyis ezeknek árának mintegy 50%-ával a mi éhez és munkátlan munkásaink elszedett filléreiből a külföldi munkások száját tömők.

Az ujabban szervezett közszállítási osztálynak s a karólve vele működő kir. kereskedelmi muzeumnak legközelebbi munkájától ezen a téren sokat várunk.

Erősen tizedeli kerületünknek most már nemcsak földmivelő munkásait, de kisiparos lakosságát is a kivándorlás. Az északkeleti határvidék népe sűrű rajokban hagyja el tűzhelyét s vándorol Amerikába.

Es hogy teljesebb legyen a kép vizsztatásító visszassága, ott látjuk az állam földmivelési akcióját, mely e legszenvedőbb vidékeken községről községre járva, pusztítja a megtelepült kereskedőket, állampénzekkel ideig-óráig tartó szövetkezeteket plántálva helyekre.

Ilyen mesterkélts, igazságtalan és nyers eszközökkel nemzetgazdasági elváltozást előidézni nem lehet. Az ébredés ideje eljön s igazat fog adni azoknak, akik óvó szavukat kezdettől fogva felemelték. De vagyoniukat nem fogja visszaadni azoknak, akikől elvette.

Munkát kell itt teremteni minden eszközzel, nem boltokat. A hegyvidéki kirendeltséget nem a földmivelési, hanem az ipari miniszteriumnak kellett volna kiküldeni s államkezdőt az ipari tevékenység alapjára kell fektetni.

Amit a kereskedelmi miniszterium az ugoesai és máramarosi háziipar érdekében áldozatokkal megkezdett, amit a földmivelési miniszterium a mezőgazdasági háziipar meggyökereztetése érdekében még több áldozattal bevezetett, ezt a munkát kell évről-évre növekvő erővel és pénzzel folytatni. A kamara az elmúlt évben több mint 10.000 koronát eszközölt ki a földmivelési minisztertől mezőgazdasági háziiparok fejlesztésére s a jövőben még nagyobb összeget remél, — ennek az áldozatos munkának meg is van az eredménye.

Emellett elérkezett az ideje, hogy a törvényhozás gondolkozzék a nagybirtokok olyan nemzetgazdasági kötelességeinek előírásáról, melyek a művelés intenzívításával s az ipari melléküzemek foglalkoztatásával a munkások újabb ezreinek teremtsenek kenyérkereső alkalmat, mert immár a kerület gazdagabb vidékéről is megkezdődött a vándorlás, mivelhogy nincsen elég munka.

Az egyes ipari intézmények, ipartestületek, betegsegélyző pénztárak működéséről, a szakoktatásról, szövetkezeti ügyről stb. az ipari fejezetben van tüzetesebb leírás, itt még a folyó élet ipari jelenségeiről emlékezzünk meg röviden.

Az életérdekek örökös harca folyik az ipar birodalmában; harc a törvények ellen, melyeknek megváltoztatásától félt, hogy tulsok jót remélnek; harc a felsőbb és alsóbb hatóságok ellen, melyek a kenyérkereseti tusában hol egyik, hol másik félnek adnak igazat és harc egymás ellen. Talán egyik harc sem oly édes és szenvedélyes, mint ez az utóbbi. Egyezzersmind ez a harc a leghiábavalóbb.

Igazságuk van az iparosoknak, amikor az országos vásárok szaporasága s a vásárrendtartási és helypénzfizetési viszonyok miatt panaszkodnak. A városok által az iparosokra vetett e középkori sarcnak a legkisebbnek kellene lennie és semmiesetre sem nevezhető meg a városok által nyújtott anyagi ellenszolgáltatások (vásárberendezés stb.) mérvét. A rendtartási szabályoknak és helypénzdíjteleknek pedig összhangzóknak kellene lenni, az árufajok megterhelésénél a hazai ipar és házi ipar cikkei méltók volna az okos figyelembevételre és nemzeti jóakaratra.

Igazságuk van az iparosoknak a hetivásárok elbirtoklása címén emelt panaszkuban is. Az ipartörvény védeni kívánja a helyi kisipart, melynek legfőbb árusító üzlethelyisége a hetivásár. De ha a kereskedők is jogosítottak kirakodni, akkor ezek az idegen gyártású cikkekkel gyilkosabb versenyt támasztanak ott a helyi iparosoknak, mint ha más városbeliek árusítanának, de legalább magyar iparcikkeket.

A nagyváradai iparos kongresszus határozatából kifolyólag tervben volt az ipartestületek orsz. szövetségének megalakítása. A nyilatkozatra felhívott ipartestületek tulajdoni száma azonban abban a helyes felfogásban volt, hogy az ipari érdekek képviselésére hivatott s e hivatásnak becsületesen megfelelő intézményekben nincs hiány, a baj másutt fekszik s az iparos közönség csak újabb közterhet venne vállaira.

Hasonló elbírálás illeti egyes nagyobb városok azon törekvését, hogy újabb kamarákat igyekezzenek létesíteni. A mai kamarai beosztás megfelel a helyzet igényeinek. Minden kamarának megfelelő területre van szüksége, már csak azért is, hogy az érdekeltek minél kisebb megterhelésével láthassa el az érdekképviselői teendőket. Az új kamarai alakulások ohajai rendszerint személyi törekvésekre vezethetők vissza.

A kisiparos érdekek országos intézménye, az Országos iparegyesület ez évben is példás buzgósággal, kipróbált úgyszóval és szakavatottsággal teljesítette feladatát, párhuzamosan dolgozván a kamarákkal.

Az ipari érdekek országos képviselésére hivatott intézmények sorába igen érdemleges és mélyen járó tevékenységgel illeszkedett bele az elmúlt évben a magyarországi gyár- iparosok orsz. szövetsége, melynek debreczeni kerületi fiókja figyelmes, ügyes és mozgékony munkásságot fejt ki, amiben a kamara mindenkor őszinte készséggel támogatja.

Végére jutottunk az ipari viszonyok általános leírásának s mindaddig nem tettünk említést a jelentések legnépszerűbb témájáról, az ipartörvény revíziójáról. Azt hisszük, ennek tartalmi részei eléggé ismeretesek, tehát csak annak az örvendetes hírnek közlésére szorítkozhatunk, hogy a revízió tényleg munkában és oly munkás kezekben van, hogy teljes megnyugvással várhatjuk az új alapot vető törvénytervezet legközelebbi megjelenését.

REGÉNYCSARNOK.

A boldogság.

— Francia regény. —

38

— Azt nem mondtam. Szeretném tudni, hogy mit gondolt ön rólam ma reggel.

Alkalmasint valami nagyon kedves lehetett, miután ön Suzonnak udvarolt.

— Azt gondoltam, hogy kegyed a kecs és báj mintaképe még pedig mértékben, hogy bárkinek is képes megzavarni fejét.

— Ezer köszönet, jó uram. Ön valódi fejedelmi méltósággal osztja szíves bókjait. — Nagyon meg kell magamat hajtanom érette?

— Ha kedve tartja, Mariánna kisasszony.

— Tehát ime, fogadja hálámat, Fülöp az — szölt Mariánna nagyon gunyosan, de egész játszi kellemmel hajtvá meg magát előtte mélyen.

Péter elképedve szemlélte őt.

— Nem is képzeltem, hogy Mariánna ennyire eleven és tetszelgő tudjon lenni.

Fülöp nekibátorodva, udvarolni kezdett neki, azt gondolva, mit minden más ember is megtett volna az ő helyében, hogy Mariánna igen vágyik reá, szerelmessé tenni őt magába.

XXII.

Az ebédet a borostyánfák és jácmin bokrok alatt költötték el; a virágok hosszú füzerei a kifeszített ernyőre omolva, rojként csüngöttek alá az étkezők körül. Az asztal egészen ragyogott a sok ókori festett cserépedénytől, melyek azon időben nem valami sokat értek, de melyeket mai időben nagy becsben tartanak s melyeknek eleven színezetük élénken elütvén a halvány kékes alaptól, igen gyönyörködtették a szemet.

Mariánna előszedte régi üvegneműjét, melyet szülői nem is mertek volt már használni, mert azon időben nem becsülték többé a régiségeket, de melyet bármely műbiró megbámult volna.

Fülöp eléggé művész volt arra, hogy méltányolni tudja, hába különösségüknel fogva is, e csinos eszközöket s nem mulasztott el egy alkalmat is megdicsérni egészben és részletenkint e csinos asztalkészületeket.

E mellett nagyon jó étvágygyal evett, mert Marcsa, segítve kisasszonya által, nagyon jó szakácsnő volt s a legegyszerűbb ételek izletes falatokká lettek, az ő kezeiből kerülve ki. A Cevreuse apó pinczéjében maradt volt fenn még néhány palaezk kitűnő bor. Mariánna ezt sem mellőzte el előadni.

Egyáltalán kis lakomája rendezésére épp oly kiváló figyelmet fordított, mint amennyi ártatlan kacérság volt megjelenésében és módorában.

Fülöp, ki teljességgel nem hitt azon feltevésnek, hogy ő váratlanul megjelent egyéniség, könnyen kitalálni vélte, hogy ő miatta megy most minden ilyen nagyban és hogy nem erősen nagy bajába fog kerülni neki a kisasszony szívét és vagyonát együttesen megnyerhetni.

Ha nem is volt éppen mámoros a csemege felhordásakor, de mindenesetre el volt érzékenydedve. Péter ellentmondás és hibázatás által akarván őt mérsékelni, még inkább fokozta lelkesültségét.

André asszony azon reményben, hogy neveltségessé teszi, elkezdte őt nyíltan gunyolni s bosszantani. Mariánna oly kiszámított ügyességgel hivta fel őt bizalomra s közlekenységre, hogy nagyon biztatónak tűnhetett az fel neki, úgy, hogy felkelvén az asztaltól, bizalmasan ragadta meg Mariánna karját, kijelentvén, hogy igen szeretné látni a nagy jármos ökröket és kővér birkákat, mert egy tájképfestő jobban meg tudja ítélni becsét a szarvasmarhának s házi állatoknak, mint maga a földművelő.

— Ezt én épen nem hiszem — szölt Mariánna elvonva tőle karját. — Ön azt tartja magáról, hogy mindehez jobban ért, mint mi, mind itt a falun, mind a városban, azzal érvelvén, hogy önnek mestersége a művészet; én pedig azt mondom, hogy e mesterség képes mindent elrontani és hogy ön semmit sem lát jól.

S mivel Fülöp elszörnyedve kiáltott fel a feltevésnél, hozzátette Mariánna, hogy igen sokat lát ön s ezt rossz felfogással.

Izlése szerint kezd oly dolgokat magyarázni, melyek változhatatlanok s megértetni azt, mit nem szükség értelmezni.

(Folyt. köv.)

RONCEGNO

közismert és híres

VASARSEN-FÜRDŐ

335 mtr. a tenger színe felett.

Fü. dődény: Május-október.

1/3 órányira Trentótól. Vasut: Trento-Roncegno. — Tézene — Anemia, Choroze, Malaria, női betegségek, hárhetegségek, idegpanzalmak, vérszegénység és gyengeség ellen.

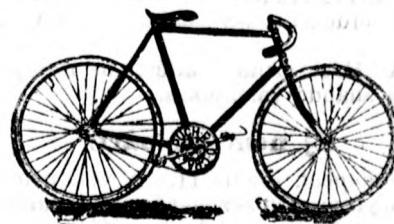
Elsőrangú berendezés.

Meglepő szép fekvés, körüléve 80,000 négyzetméter nagyságu árayas ligettől. — Új berendezésű fény- és villanyfürdők, tökéletes hidegviz gyógyintézet. 200 vedégszoba és szalonnok, villanyvilágítás, gyógyforrás viz. Alpesi száraz levegő. Kirándulások központja. Sport VIII nemzetközi Lawn-tennis-verseny 2000 k. jutalomdíjjal. Kétzer napoként zenekar. Teljes ellátás 11 koronától fölfele. Felvilágosítást és prospectust bérmentve küld az igazgaóság

— Az ivó kura egész éven át tart.

A fürdőre utazó közönség figyelmébe!

Ajánlható az amerikai vegyészeti ruhatisztító intézet Vár-utca és Csapó-utca sarok, a hol a legnagyobb gonddal és szakértelemmel végeztek min dennemű férfi és női ruhák, kelengyéknek stb. tisztítása, valamint kifogótalan javítása. A felvállalt ruhákat megbízói kívánatára a csomagolás külön felszámítása nélkül bárhova elküldi.

Ingyen és bérmentve küldjük 1904. évre szóló kerékpár- és részek árjegyzékünket.

Egyedüli elárusítója a hírneves gráci Puch kerékpároknak.

Kerékpár részek nagy raktára, javító műhely.

Rosenberg és Hammer

villany-műszereszek, kerékpár- és varógép- raktár

Debreczen, Piac-utca 2-ik szám,
— a nagytemplom mellett. —

Szőnyegek,
 CSIPKE-FÜGGÖNYÖK,
Butorszövetek,
 DIVÁN-TAKARÓK,
 STÓROK
 Szövet- és plüss-függönyök,
 Linoleum és Bőrvászon
 kocsitakarók
 a legnagyobb választékban
 kaphatók.
 AZ
UJ SZÖNYEGHÁZBAN
 DEBRECZEN,
 Kossuth-utca 11. szám.

30 krajczár
 1 liter kitűnő hegyi bor kivá-
 natra házhoz szállítva a
MOLNÁR JENŐ
 Szent-Anna-utca 36. sz. a.
 Újjonnan megnyitott fűszer, cse-
 mege- és bor üzletében.

Vann szerencsém tudatni a n. é.
 közönséggel, hogy
 Szabó Lajos fiai urak
 Szent Annai szőlőtelepének
„asztali-bor“
 termését megszereztem és azt literen-
 ként 30 krajczárért árusítom.
 Hektoliter vételénél engedmény.
 Állandó raktár különböző hegyi
 és csemege borokból.
 Tisztelettel
Máyer Jenő.

A legolcsóbb
 bevásárlási forrás
Székely Jenő és Társa
 utóda
 uri és női-divat
 czipóraktár cégnél
 Piacz-
 és Szent-Anna-utca
 sarkán.

Építkezési idényre
 ajánlok:
 honi és budweisi porcellán kályhákat, öntött
 vas- és meidinger köpenyes kályhákat fa- és
 szénfűtésre
Kerti felszerelések mint padok, székek és
 asztalok vasból fényez-
 ve, kertészeti eszközök
Háztartási felszerelések
 zománcozott edények, fényezett árak, fürdőkadák,
 jégsekreányok, vasbutorok, gyermekkocsik stb.
TÓTH GYULA vasnagyszerkedő
 Piacz-utca 20. és 27. szám.

Hajdusági
 Bajuszpedró.
Szép bajusz
 nyerhető a h. r. s. Hajdusági
 bajuszpedró használata által,
 mely legjobb az összes bajusz-
 pedró készítmények között.
 A bajuszt nem törli, nem
 tépi, mindég szép állásban
 tartja és soha sem kemé-
 nyedik meg.
 Egy doboz ára 50 fillér.
 Kapható:
Dr. Rotsnek V. Emil
 utóda

Grósz Nagy Ferencz
 gyógyszerésznél
 Debreczen, Kossuth-utca 8. sz.
 Valamint Tóth Béla gyógyszerárán.

A ki
 olosón, jól, praktikusán és modernül
építkezni akar
 forduljon
BORSODY I. S. építész
 irodájához Debreczenben Hunyadi-u. 21.
 Templonok, városi lakóházak, vés-
 telyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági
 épületek stb. tervezését vagy elkészítését,
 nedves lakások szárazzá tételét, betoniro-
 zást vagy bármily építkezéshez tartozó
 munkát elvállal.
 Építkezésekre törlesztéses kölcsönt
 előnyösen eszközöl ki. — Biztos sikerrel
 előkészít a közeve, kőfaragó és acemes-
 teri vizgára. — Építő mesteroknak ole-on
 készít tervrajzokat, költségvetést

Üzlet a fabódében!
 Ház lebontás miatt a Kenyérpiacon levő dus választéku raktáramat a
 szemben, ez alkalomra épített fabódéba kellett áthelyeznem.
 Ezen körülmény igen jó alkalmat ad arra, hogy üzletemben levő óriási
 mennyiségű áruimat apasszam; oly formán, hogy tekintve a ház
 bér csekélységét és raktárom tulzsufaltságát
azoknak árát, rendkívül leszállítom.
Szives tudomására hozom tehát a tisztelt vevőközönségnek,
 hogy ezen ritka, kedvező alkalmat minél ha-
 marabb kihasználni sziveskedjenek.
Raktáromon található: az idény legújabb és legszebb női
 divat ujdonságai szövetek, vásznak,
 készruhák, zseb és fejkendő, kartonok, batistok, zefhírek, papla-
 nok, narisnyák nap- és esőernyők, bluzok, férfi- és női ingek,
 gallérok stb. stb. nagyválasztékai.
 Számos látogatást kér tisztelettel
Stein László
 Degenfeld-tér.

ETERNIT-PALA AZBESZT-CZEMENT-PALA

HATSCHEK LAJOS SZAB.

Gyar: NYERGES-UJFALU.

Elpusztíthatatlan, könnyű, tetszős, olcsó és tűzálló tető-fedőanyag.

ETERNIT MŰVEK képvisellete és raktára:

LUKÁCS VILMOSNÁL Debreczen, Hatvan-utca 5. szám.

Elsőrangú referenciák. — Jótállás. — Évi gyártás 1500 kocsi rakomány. — Kérjen ismertetést.

Apró hirdetések.

Díja 10 szögig 40 fillér, minden további szög 4 fillér, vastagabb betűkkel n omtartott szög 4 kr. 8 fillér

ÁKÁCMÉZ, friss pergetésű, kapható különként 60 krajczárért. G. Szabó Kálmán méhészetében, Kórház u. 1.

SZÜLŐK FIGYELMÉBE! 3-4 középiskolát végzett jó házból való fiu tanuló felvétetik a Lisztó Albert és Társa-féle könyvkereskedésben, Debreczen.

EGY jó menetelű vendéglőben, nagy forgalmu ber- és pálinkaméréssel kimérő (ítézés) keresztek. Ugyanott egy jó forgalmu fűszerüzlet is átvehető. Értekezhetni a kiadóban.

LAKÁS változó. Tudatom, hogy lakásomat mely eddig Hatvan-utca 31. sz. alatt volt Széchenyi utca 27. szám alá helyeztem, Popper Dávidné okl. szülész. Debreczen, Széchenyi-utca. 27.

Idegbajosoknak

igen ajánlatos, hogy a 20 év óta bevezetett és talárolt, gyakorló orvosok és a közönség által mind nagyobb és nagyobb körben sikeresen alkalmazott gyógyszerrel, mely csipán külső mosásokból áll, ártalmatlan, olcsó és meglepő hatása, megismerkedjenek. Kéjje ön a 26. kiadásban megjelenő műveket Weismaun Romától:

„Az idegbetegségekről és a szelítésről,” mely dr. R. Hschnek V. Emil gyógyszerárában ingyen kapható.

BRÁZAY FÉLE SÓSBORSZESZ

NAGY ÜVEC
ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEC ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLÉKELVE VAN!

SZLIACS-

Aczélfürdő felső Magyarországon.

Az egyedül ismert szénsavdús vas-forrás. Legtöbb vasat tartalmazó ivóforrás belsőhasználatra.

Szezon: május 15-től szept. 30-ig.

Felülmulthatatlan vérszegénység, sápkór, női bajok hátgerinchez és idegbajok, bénulás ellen. Átzenvedett betegség és erős munkásság után. Fürdőorvosok: Rhorer Aladár hiv. fürdőorvos dr. Stern J. Utazás Bécsből 9 óra, északról Oderbergen át onnan 5 óra, délről Budapestén át innen szintén 5 óra. Szliácsról falragaszok mindegyik nagyobb vasuti állomáson vannak kiüggesztve. Kimerítő fölvilágosítás és prospektus utazás, lakás, árkedvezményről az első és utószezonban stb. ad a fürdőigazgatóság Szliács, Zélyom megye

Szives figyelemébe!

Kávéházak, szállodák, vendéglősök és kereskedőknek, kik padlókat tisztán és pormentesen akarják tartani, úgy próbálják meg a kipróbált és nagyon jónak találtatott

pormentesítő olajat,

mely használat után nagyon szép barnás színt nyer. Használati utasítással szolgál a hol kapható is

DARVAS MIKSA

fűszer, csemege, gyarmatáru és festék kereskedésében Teleki- és Dák Ferenc-utca sarkán. Telefon 294. sz

Mindennemű gyógy és ásványvizek

legfrissebb töltésben kaphatók:

Fritsch Károly

fűszeráru-üzletében,

Főter, a „Bika“-szállodával szemben.

Serravallo KINA-BORA VASSAL.

Erősítő szer gyengélkedők, vérszegények és lábbadozók részére

Étvágygerjesztő, idegerősítő és vérjavító szer.

Kiválóan jó ízű.

Több mint 2000 orvos elismerő nyilatkozat

Kapható:

J. Serravallo-nál

Trieszt-Barcola.

A gyógytárakban pedig 1/2 lit. üvegekben 2 kor. 40 fillérért

1/1 " " 4 " 40 "